

דף מד.

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ד עין משפט א

עיין לעיל דף מג: עין משפט ז

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ו עין משפט ב

עיין לעיל דף מג: עין משפט ד

הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ב ה"ב עין משפט ג

**וַיֵּשׁ מוֹמִין אַחֲרַיִם מִיַּחַדִּין בְּבִהְמָה שׁ וַאֲיִנָּן רְאוּיִין לְהִיּוֹת
בְּאָדָם. וְשִׁלְשָׁה וְעֶשְׂרִים הֵם וְאֵלוֹ הֵן. אִם הָיָה גִלְגַּל עֵינָהּ**

ש. כסף משנה: ומ"ש ויש מומין אחרים מיוחדים בבהמה וכו'. קשה לי דהא חטיה החיצונות והפנימיות למה לא יפסלו באדם דהא נאחר שנשנו מומין האמורין בבכור שנינו בריש פרק מומין אלו (דף מ"ג) מומין אלו פוסלין באדם. ומ"ש רבינו וכ"ג הם ואלו הם אם היה גלגל עינה עגול כשל אדם. בפרק אלו מומין במשנה (דף מ') את שגלגל עינו עגול כשל אדם ובגמרא למימרא דלאו היינו אורחיה ורמינהו המפלת כמין בהמה חיה ועוף וכו' מאי טעמא דרבי מאיר הואיל וגלגל עינו עגול כשל אדם אמר רב יוסף ל"ק הא באוכמא הא בחיורא ופירש רש"י באוכמא שחור של עין הבהמה אינו עגול כשל אדם הא בציריא כל בית מושב הלובן והוא עגול כשל אדם ע"כ נראה שהוא גורס הא באוכמא הא בציריא. ויש לתמוה על רבינו שסתם דבריו ולא חילק בזה אולי לא היה זה בגירסתו. ומ"ש עינה אחת גדולה כשל עגל והשניה קטנה כשל אווז אבל אם היתה אוזן גדולה ואוזן קטנה אפילו קטנה עד כפול כשר. שם (דף מ'): רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר את שיבלת בעינו וכו' עינו אחת גדולה ואחת קטנה אזנו אחת גדולה ואחת קטנה במראה אבל לא במדה ובגמרא תנא גדולה כשל עגל קטנה כשל אווז אזנו אחת גדולה וכו' ורבנן עד כמה תניא אחרים אומרים אפילו אינה לשנייה אלא כפול כשירה. ומשמע דעינו גדולה כשל עגל וכו' רבנן קאמרי לה והכי משמע בריש בכורות (דף ג') ולפיכך פסק רבינו כן ואמרינן בריש בכורות דדוקא עינה אחת גדולה והשניה קטנה הוי מום בבהמה אבל אם היו שתי עיניה גדולות או שתיהן קטנות בבהמה כשר ובאדם פסול וזהו שדקדק רבינו לכתוב כאן במומי בהמה עינה אחת גדולה והשניה קטנה ובפ"ח מהלכות ביאת מקדש גבי מומי אדם כתב מי שעניו גדולות או שעניו קטנות כלומר אפילו שתיהן גדולות או שתיהן קטנות דכשר בבהמה פסול באדם וכל שכן אם עינו אחת גדולה והשניה קטנה דאף בבהמה פסול: אם יש בלובן עינה יבלת שיש בה שיער. בפרק על אלו מומין (דף מ'): על אלו מומין שוחטין את הבכור את שיבלת בעינו ורמינן עלה הא דתנן אלו שאין שוחטים עליהם לא במקדש

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

עָגַל כְּשֶׁל אָדָם. עֵינָהּ אַחַת גְּדוּלָה כְּשֶׁל עֶגְלָה וְהַשְּׂנִיָּה
 קְטַנָּה כְּשֶׁל אֲנָז. אֲבָל אִם הִיְתָה אֲנָז גְּדוּלָה וְאֲנָז קְטַנָּה
 אֶפְלוּ קְטַנָּה עַד כְּפֹל כְּשֶׁר. אִם יֵשׁ בְּלֶבֶן עֵינָהּ יִבְלֶת
 שֵׁשׁ בָּהּ שֶׁעַר. אִם נִקְבַּת הָעוֹר שְׂבִיב שְׂנֵי חֻטְמִיהָ בַּמָּקוֹם
 הַנִּרְאֶה. פִּיָּה דוּמָה לְשֶׁל חֲזִיר פְּרוּס אֶף עַל פִּי שְׂאִינוּ
 מְחַדָּד כְּשֶׁפּוֹד:

ולא במדינה וכו' בעל יבלת ושני אידי ואידי בעיניו ולא קשיא הא בשחור הא בלבן והא
 אין מומין בלבן אלא אידי ואידי בלבן ואמר ר"ל ל"ק הא דאית בה שער הא דלית בה
 שער ומשמע שרבינו אינו מפרש כפירש"י אבל הוא מפרש אידי ואידי מתניתין דעל מומין
 אלו שוחטין את הבכור את שיבלת בעיניו ומתניתין דאין שוחטין עליהם לא במקדש ולא
 במדינה בלבן ול"ק הא דהוי מום בדאית בה שער וההיא דאין שוחטין עליהם לא במקדש
 ולא במדינה בדלית בה שער ומ"מ ק"ל דמשמע דבשחור פשיטא דהוי מומא וכן פירש
 ה"ר עובדיה וא"כ יש לתמוה על רבינו דמשמע מדבריו דדוקא בלובן הוי מום ולא בשחור
 דאם לא כן הל"ל אם יש אפילו בלובן עיניה יבלת וצריך לדחוק ולומר דאם יש בלובן
 עיניה דנקט רבינו לרבנותא נקטיה וכל שכן בשחור. ועוד יש לתמוה דכיון שהקשה והא
 אין מומין בלבן היכי מתרץ אידי ואידי בלבן ול"ק הא דאית בה שיער הא דלית בה שיער
 ואי אית בה שיער מאי הוי והא אין מומין בלבן ויש לדחוק ולומר דהכי מתרץ ליה כי
 שמיע לך דאין מומין בלבן ה"מ ביבלת שאין בה שער אבל ביש בה שער בלבן נמי הוי
 מום: אם ניקב העור שבין שני חוטמיה במקום הנראה. בתוספתא דבכורות פ"ד ניקבו
 חוטמיו זה לתוך זה בפנים לא ישחוט מבחוץ ישחוט פירוש מבפנים לא ישחוט במדינה
 מפני שאינו מום מבחוץ ישחוט שהוא מום ובגמרא פרק על אלו מומין (דף ל"ט) תנו רבנן
 ניקבו חוטמיו זה לתוך זה מבחוץ הרי זה מום מבפנים אינו מום: פיה דומה לשל חזיר
 פרוס וכו'. בפרק על אלו מומין (דף מ')

עין משפט ד

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח הי"ד

אַרְבַּעַה בְּכָל הַגּוֹף **ה** וְאֵלּוּ הֵן. מִי שֶׁגּוּפוֹ גָּדוֹל מֵאֵיבָרָיו.
 מִי שֶׁגּוּפוֹ קָטָן מֵאֵיבָרָיו. הָאֲרוֹךְ בְּיוֹתֵר. הַנֶּנֶס וְהוּא הַקָּצֵר
 בְּיוֹתֵר עַד שְׂיֵהִיו מְפֹלְגִין מִשָּׂאֵר הָעַם:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח הי"ז

שֶׁשָּׂה בַחֲטָם **א** וְאֵלּוּ הֵן. מִי שֶׁעָקַר חֲטָמוֹ שׂוֹקֵעַ אֶף עַל
 פִּי שְׂאִינּוֹ כּוֹחֵל שְׂתֵי עֵינָיו כְּאַחַת וְזֶה (וִיקְרָא כֹא-יח)
 'חֲרוּם' הָאָמּוֹר בַּתּוֹרָה. מִי שֶׁאֲמָצַע חֲטָמוֹ בּוֹלֵט לְמַעְלָה.
 מִי שֶׁעָקַץ חֲטָמוֹ נוֹטֵף לְמַטָּה. מִי שֶׁחֲטָמוֹ עָקַם לְצַד
 אֶחָד. מִי שֶׁחֲטָמוֹ גָּדוֹל מֵאֵיבָרָיו. מִי שֶׁחֲטָמוֹ קָטָן
 מֵאֵיבָרָיו. וְכִי־צַד מְשַׁעְרִין אוֹתוֹ. בְּאַצְבַּע קְטַנָּה שֶׁעַל יָדוֹ.
 אִם הָיָה חֲטָמוֹ גָּדוֹל מִמֶּנָּה אוֹ קָטָן מִמֶּנָּה הָרִי זֶה מוּם:

ת. כסף משנה: ארבעה בכל הגוף וכו'. משנה בפרק הנזכר (דף מ"ד). ומ"ש הארוך ביותר הננס והוא הקצר ביותר וכו'. משנה (דף מ"ה): הקפח והננס ובגמרא קפח תני רב זביד גבוה איני והתני ר' אבהו מנין שהקב"ה משתבח בבעלי קומה וכו' אמר רב פפא באריכא שמיטא סגיא ופירש"י דארוך הוא דק שאינו עבה לפי ארכו:

א. כסף משנה: ששה בחוטם וכו'. שם במשנה החרום פסול אי זהו חרום הכוחל שתי עיניו כאחת ובגמרא תנו רבנן חרום שחוטמו שקוע וכו' רבי יוסי אומר אין חרום אלא הכוחל שתי עיניו כאחת אמרו לו הפלגת אע"פ שאינו כוחל שתי עיניו כאחת ופירש"י שקוע למעלה בין עיניו ומאחר שהוא סתם במתני' כרבי יוסי ומחלוקת בברייתא הוה לן למיפסק כרבי יוסי וכסתם דמתני' ויש לתמוה על רבינו שלא פסק כן ואפשר שפסק כן מפני ששנויה בלשון תימה הפלגת משמע דלאו סברא היא ולכך הביאו בגמרא אותה ברייתא לגלות דלא קי"ל כההיא סתם מתני'. ומ"ש מי שאמצע חוטמו בולט למעלה מי שעוקץ חוטמו נוטף למטה מי שחוטמו עקום לצד אחד. שם חוטמו בולם חוטמו סולד חוטמו נוטף. ומ"ש מי שחוטמו גדול מאיבריו מי שחוטמו קטן מאיבריו. שם במשנה. ומ"ש כיצד משערין אותו באצבע קטנה שעל ידו וכו'. שם בברייתא:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ג

אַרְבַּעָה בְּאַזָן - וְאֵלֹהֵי הַיָּם. מִי שֶׁשָּׁתִּי אֶזְנִי קְטָנוֹת הַרְבֵּה.
 מִי שֶׁשָּׁתִּי אֶזְנִי נְפוּחוֹת דּוֹמוֹת לְסִפּוּג. מִי שֶׁאֶזְנִי
 מְדֻלְדָּלוֹת לְמִטָּה. מִי שֶׁאַחַת מֵאֶזְנָיו מְשֻׁנָּה מִחֻבְרָתָהּ.
 בְּמִרְאָה:

עין משפט ז

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ח

שְׁלֹשָׁה בְּשִׁפְתַיִם - וְאֵלֹהֵי הַיָּם. מִי שֶׁשִּׁפְתּוֹ הָעֲלִיּוֹנָה עוֹדֶפֶת
 עַל הַתַּחְתּוֹנָה. מִי שֶׁשִּׁפְתּוֹ הַתַּחְתּוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל
 הָעֲלִיּוֹנָה. מִי שֶׁפִּי רָפוּי וְרִירוֹ יוֹרֵד מִפִּי:

ב. כסף משנה: ארבעה באוזן וכו'. שם במשנה (דף מ"ד) הצמם והצומע אי זהו צומע שאזניו קטנות והצמם שאזניו דומות לספוג ופירש"י לספוג שכווצות וסתומות ובגמרא תניא אף הצימח לא הווי ידעי רבנן מאי צימח שמעו רבנן לההוא טייעא דהוה אמר מאן בעי צימח ואשתכח גדיא ומפרש רבינו דהיינו שאזניו מדולדלות למטה כמו של גדי וכן נראה מדברי רש"י ואע"ג דבתר הכי תניא התם יש דברים שהם כמומין ואינם כמומין וכו' הצימח והצמם והצומע סובר רבינו דכי היכי דלא קי"ל כההיא ברייתא בצימח וצומע משום דסתם מתני' תני דהווי מומין ה"ה דלא קי"ל כוותה בצימח ועי"ל דההיא ברייתא מיתניא גבי מומי בהמה ומתני' דחשיב להו מומין באדם כדפירש"י דטעמא לפי שאינו שוה בזרעו של אהרן. ומה שכתב מי שאחת מאזניו משונה מחבירתה במראה. איני יודע זו מנין לו דאי מדתנן בפרק על אלו מומין (דף מ'): עינו אחת גדולה ועינו אחת קטנה אזנו אחת גדולה ואחת קטנה במראה אבל לא במדה היינו לומר שנראה לכל שזו גדולה מזו אבל אם אינו ניכר אלא במדה אינו מום וכן פירש ה"ר עובדיה ז"ל ואם נאמר שרבינו אינו מפרש כן אלא אזניו משונות זו מזו במראה הוי מום אבל אם אינם משונות זו מזו אלא במדה אינו מום יקשה מאי אחת גדולה ואחת קטנה ואפשר שהוא מפרש שמצד משונות זו מזו במראה נראות אחת גדולה ואחת קטנה וכל זה דוחק אבל הנכון הוא שסובר רבינו שזהו זוגדוס השנוי במשנה וכן פירש הוא ז"ל שם ואכתוב לשונו בסמוך גבי מי ששער אחד מריסי עיניו משונה משער ריס אחר:

ג. כסף משנה: שלשה בשפתים וכו'. שם במשנה. ומ"ש מי שפיו רפוי ורירו יורד מפיו. שם (דף מ"ג): א"ר יוחנן וכו' הזבלגנין פסולין ופירש רבינו כפירוש שני דערוך:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט זז

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח הי"ז

נִמְצְאוּ כָּל הַמוֹמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים י מֵאָה וְאַרְבָּעִים
וְזֶהוּ כָּלָם. שְׂמוֹנָה בְּרֵאשׁ. וּשְׁנַיִם בְּצִוָּאָר. וְתִשְׁעָה
בְּאַזְנַיִם. וְחֲמֵשָׁה בְּגִבֵּינַיִם. וְשִׁבְעָה בְּרִיס הָעֵינַן. וְתִשְׁעָה
עֶשֶׂר בְּעֵינַיִם. וְתִשְׁעָה בַּחֲטָם. וְתִשְׁעָה בַּפֶּה. וְשִׁלְשָׁה
בַּבֶּטֶן. וְשִׁלְשָׁה בַגֵּב. וְשִׁבְעָה בַיָּדַיִם. וְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּאֵיבָרֵי
הַזָּרַע. וְעֶשְׂרִים בְּרַגְלָיִם. וְשְׂמוֹנָה בְּכָל הַגּוֹף. וְשְׂמוֹנָה
בְּעוֹר הַבָּשָׂר. וְשִׁבְעָה בְּכַח הַגּוֹף וְרִיחוֹ. וְכֹכַב נִפְרָטוֹ כֹּלָן
אֶחָד אֶחָד. וְאֵלּוֹ פָּסְלוּ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעֵינַן. מִי שֶׁנִּשְׁרָפוּ
רִיסֵי עֵינָיו אֶף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁאָר הַשְּׁעָר בְּעַקְרָן. וּמִי שֶׁנִּטְלוּ
שִׁנָּיו:

עין משפט ט. י.

הרמב"ם הל' איפורי מזבח פ"ב ח"ד

אִם נִטְלוּ קִרְנֵיהֶּ וְזִכְרוֹתָן עִמָּהֶן וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶן כָּלוּם. ה
אֲבָל נִקְבָּה שְׂיֵשׁ לָהּ קִרְנַיִם כְּשָׂרָה. אִם נִפְגַּם הָעוֹר

ד. כסף משנה: ואלו פסלו מפני מראית העין מי שנשרו ריסי עיניו. נתבאר בפרק זה.
ומ"ש ומי שניטלו שיניו. שם במשנה (דף מ"ד):

ה. כסף משנה: אם ניטלו קרניה וזכרותן עמהם ולא נשאר מהם כלום. בפרק מומין אלו
(דף מ"ד) אמר אמימר ניטלו קרניהן וזכרותן עמהם פסולה ואין פודין עליהם ניטלו
טלפים וזכרותן עמהם פסולה ונפדין עליהם מיתבי ניטלו קרנים וטלפים וזכרותן עמהם
פסולים ונפדין עליהם לא קשיא הא דאתעקר אתעקורי הא דאיגום איגומי [דאיגום איגומי]
פסול ורמינהו פרה שקרניה וטלפיה שחורים יגוד תרגמא זעירי מעילוי זכרות. ופירש"י
זכרותן היינו עצם התחוב בתוך הקרנים זכרות הטלפים והיינו עצם שבתוך הטלפים דזו
היא כף הרגל. ואין נפדין עליהם וכו'. דלא הוי מום גמור אלא לאיפסולי. ומדאמרינן הא
דאתעקר איתעקורי הא דאיגום איגומי וכן מדתרגמא זעירי מעילוי זכרות משמע בהדיא
דכל שניטל מהזכרות אפילו איגום איגומי פסולה ולא שאני לן בין אתעקר אתעקורי לאיגום
איגומי אלא לענין אם נפדין עליהם וכ"כ רבינו לקמן בפרק זה גבי חליים שהן פוסלין

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁחוּפָה אֶת גֵּיד הַבְּהֵמָה. אִם נִפְגְּמָה הָעֶרְוָה שֶׁל נִקְבָּה.
 אִם נִפְגַּם הַזָּנָב מִן הָעֵצִים אַבָּל לֹא מִן הַפָּרָק. אִם הֵיטָה
 רֹאשׁ הַזָּנָב מִפְּצֵל לְשָׁנִים בְּשָׁנֵי עֲצָמִים. אִם הָיָה בֵּין
 חֲלִיא לְחֲלִיא מְלֵא אֶצְבַּע בָּשָׂר. אִם הָיָה הַזָּנָב קָצָר. וְעַד

ואין נפדין עליהם אם נגממו קרניו אע"פ שנשאר מזכרותן מעט סמוך לבשר תפדה והטעם פשוט משום דכיון דמימרא דאמימר בקרנים אוקימנא באיגום איגומי סיפא דלישניה בטלפים ע"כ מיתוקמא נמי באיגום איגומי ואפ"ה אמר דנפדים עליהם אלמא דבטלפים אפילו איגום איגומי הוי מום קבוע לפדות עליו. ומה שכתב אבל נקבה שיש לה קרנים כשירה. ברייתא שם יש דברים שהם כמומין ואינם כמומין וכו' ואלו הם עז שאין לו קרנים ורחל שיש לה קרנים ומשמע לי דהיינו בעז שאין לו קרנים מתחלת ברייתו דומיא דרחל שיש לה קרנים ועוד דאילו בהיו לו וניטלו הא אמרינן בסמוך דפסול ולפי זה יש לתמוה על רבינו למה לא כתב דין זה ואפשר שרבינו מפרש דעז שאין לו קרנים דמכשר בברייתא היינו בניטלו קרניו בלא זכרות: אם נפגם העור שחופה את גיד הבהמה. במשנה (דף ל"ט): בפרק על אלו מומין נפגם הזובן ובגמרא אמר רבי אלעזר נפגם ולא ניטל כיס ולא זכרות ופירש"י הזובן זהו נרתק שהגיד חבוי בו. נפגם הזובן הוי מום דלא הדרא בריא ולא ניטל דניטל לא הוי מום דחוזר לאיתנו כיס אם נפגם הוי מום אבל זכרות גיד עצמו שנפגם לא הוי מום דמעלה ארוכה עכ"ל ולא ידעתי למה קיצר רבינו מלהזכיר זה. ומ"ש אם נפגמה הערוה של נקבה. שם במשנה: אם נפגם הזנב מן העצם אבל לא מן הפרק. שם במשנה ופירש"י מן הפרק אם נפגם בין הפרקים מעלה ארוכה. ומ"ש אם היה ראש הזנב מופצל לשנים כשני עצמים. שם במשנה היה ראש הזנב מפציל עצם כשני עצמים ומפרש בתוספתא שהיה ראש הזנב מופצל לשני עצמות. ומה שכתב אם היה בין חוליא לחוליא מלא אצבע כשר. גם זה שם במשנה: אם היה הזנב קצר וכו' ובטלה אורך שתי חוליות מום וכו'. שם משנה וגמרא: זנב הגדי שהיה רך ומדולדל דומה לשל חזיר. שם (דף מ'): במשנה זנב הגדי שהוא דומה לשל חזיר ובגמרא אמר רב פפא לא תימא דקטינא אלא דרכיכא אע"ג דאלימא ופרש"י כריכא עגולה שזנב הטלה הוי רחבה יתר על עביה. קטינא דקה מאד עכ"ל. וכתב הראב"ד על דברי רבינו דומה שהוא גורס דרכיכא וקטינא וכו': אם נשבר עצם מן הזנב. נלמד מתוספתא דבסמוך דלא הכשיר בנשתברו רוב צלעותיו אלא מפני שאינם בגלוי אבל נשבר עצם מן הזנב מאחר שהוא בגלוי הוי מום: אבל אם נשבר עצם מצלעותיו כשר וכו'. בתוספתא דבכורות פ"ד נשתברו רוב צלעותיו או שהיה בו מום מבפנים אינו מום שנאמר עור או פסח מה עור ופסח מומין [המיוחדין מום] שבגלוי. ובגמרא (דף ל"ט) פרק על אלו מומין בעי אם יש מחוסר אבר מבפנים למאי אי לכחור פסח או עור כתיב או לקדשים עורת או שבור כתיב ופרש"י פסח או עור כתיב דמשמע בגלוי אין בסתר לא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

כָּמָּהּ. בְּגִדֵי חֲלִיאָ אַחַת מוּם שְׁתֵּים כָּשֵׁר. וּבִטְלָה אַרְבֵּי
שְׁתֵּי חֲלִיּוֹת מוּם. הִיָּתָה שְׁלֹשׁ כָּשֵׁר. זָנַב הַגִּדִי שֶׁהָיָה רֶף
וּמְדַלְדֵּל דּוּמָה לְשֵׁל חֲזִיר. אִם נִשְׁבַּר עֶצֶם מִן הַזָּנָב. אֲבָל
אִם נִשְׁבַּר עֶצֶם מִצְלָעוֹתָיו כָּשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ בְּגִלּוּי:

עין משפט כ. הרמב"ם הל' פרה אדומה פ"א ה"ה

הָיוּ קֶרְנִיָּה אוֹ טְלַפְיָה שְׁחוּרִים יִגּוּד. גִּלְגַּל הָעַיִן וְהַשְּׁנַיִם
וְהַלְשׁוֹן אֵין מְרַאֲיָהֶן פּוֹסְלִים בְּפִרְהָ:

דף מד:

עין משפט א הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ט

שְׁלֹשָׁה בְּבִטּוֹן ז' וְאֵלוֹ הֵן. מִי שֶׁכָּרְסוֹ צָבָה מִי שֶׁטְּבוּרוֹ
יּוֹצֵא וְאֵינוֹ שׁוֹקֵעַ כְּשֶׁאָר בְּנֵי אָדָם. מִי שֶׁדָּדְיוֹ שׁוֹכְכִין עַל
בִּטְנוֹ כְּדָדִי אִשָּׁה:

ו. כסף משנה: היו קרניה או טלפיה שחורים וכו' עד אין מראיהן פוסלין בפרה. פ"ב
דפרה ופי' יגוד יחתוך כמו גודו חוננא ומפרש בפרק מומין אלו (דף מ"ד) דהא דיגוד
היינו דוקא מעילוי זכרות אבל אם השחרות מגיע לזכרות אין לה תקנה שאם יחתוך שם
עשאה בעלה מום ולא חשש רבינו לבאר זה מפני שסמך על מה שאמר שכל המומין
הפוסלין במוקדשין פוסלין בה:

ז. כסף משנה: שלשה בבטן וכו'. שם במשנה (דף מ"ד):

עין משפט ב

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ז

וְעוֹד יֵשׁ בְּאָדָם ה' אַרְבַּעַה מוֹמִין אַחֲרֵים וְאֵלוֹ הֵן.
הַחֲרֹשׁ. הַשׁוֹטָה. וְהַנִּכְפָּה אֶפְלוֹ לְיָמִים רַבִּים. מִי שְׁרוּחַ
רָעָה מְבַעֲתוֹ תָּמִיד אוֹ בְּעֵתִים יְדוּעִים:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח ה"ב

עיין לעיל עין משפט ג

עין משפט ד

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ז ה"ח

שְׁנַיִם עָשָׂר בְּאֵיבָרֵי הַזֶּרַע ט וְאֵלוֹ הֵן. מִי שֶׁנִּמְעַף הַגִּיד
שָׁלוֹ. אוֹ נִכְתָּת. אוֹ נִתְקָ. אוֹ נִכְרָת. מִי שֶׁנִּמְעָכוּ הַבֵּיצִים
שָׁלוֹ אוֹ אַחַת מֵהֶן. אוֹ נִכְתָּתוֹ אוֹ אַחַת מֵהֶן. אוֹ נִתְקוֹ אוֹ
אַחַת מֵהֶן. אוֹ נִכְרָתוֹ אוֹ אַחַת מֵהֶן. מִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא
בֵּיצָה אַחַת אֶף עַל פִּי שְׂשִׁישׁ לוֹ שְׁנַיִ כִּיסִּין. מִי שֶׁשְּׁתֵּי
בֵּיצָיו בְּכִיס אֶחָד. הֵטְמָטוּם. הָאֲנֵדְרוּגִינוּם:

ח. כסף משנה: ועוד יש באדם ד' מומין ואלו הן החרש והשוטה. שם במשנה. ומ"ש
והנכפה אפילו לימים רבים מי שרוח רעה מבעתתו תמיד או בעתים ידועים. משנה שם
(דף מ"ד): נכפה אפילו אחת לימים רוח קצרית באה עליו ופירש רש"י רוח קצרית רוח
שד וסובר רבינו דכי היכי דנכפה אפילו אחת לימים ה"ה לרוח קצרית דמאי שנא:

ט. כסף משנה: שנים עשר באיברי הזרע וכו'. מקרא מפורש ומעוך וכתות ונתוק וכרות
ואיפליגו בפרק על אלו מומין (בכורות דף ל"ט): אי הוי דוקא בגיד או אי הוי בביצים
דרבי יהודה אמר כולהו אף בביצים ורבי אליעזר בן יעקב סבר כולהו בגיד דוקא ורבי יוסי
סבר מעוך וכתות אף בביצים נתוק וכרות בגיד דוקא ופסק רבינו דלא כרבי אליעזר בן
יעקב משום דרבי יהודה ורבי יוסי פליגי עליה ובפלוגתא דרבי יהודה ורבי יוסי פסק כרבי
יהודה משום דמסתבר טעמיה דמעוך וכתות ונתוק כחדא מחתא מחתינהו הכא לית לן
לפלוגי ביניהו: מי שאין לו אלא ביצה אחת וכו'. שם (דף מ') ורבי עקיבא אומר שם
שבדקין אותו על ידי מיעוך וכתבו רבינו בפרק שלישי מהלכות בכורות: ומ"ש הטומטום
והאנדרוגינוס. ג"ז שם (דף מ"א):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח הי"ב

אַרְבַּעַה בְּאַיְבָרֵי הַזֶּרַע וְאֵלוֹ הֵן. מִי שֶׁכִּיס הִבִּיטָם גָּדוּל
וְאָרְךְ עַד שְׁמַגִּיעַ לְאַרְכְּבוֹתָיו. מִי שֶׁהִגִּיד שְׁלוֹ אָרְךְ עַד
שְׁמַגִּיעַ לְאַרְכְּבוֹתָיו. מִי שֶׁנִּמְרָחוּ אֲשָׁכָיו וְהֵם הִכִּיס שָׁל
בִּיטָים. [מִי שֶׁרוּחַ בְּאַשְׁכָּיו] וְהוּא (וַיִּקְרָא כֹּה־כ) 'מְרוּחַ
אֲשָׁף' הָאָמור בַּתּוֹרָה:

י. **כסף משנה:** ארבעה באיברי הזרע וכו'. שם במשנה (מ"ד:): המאושכן ובעל גבר תנא מאושכן בביצים ובעל גבר בגיד וכו' ועד כמה מחוי רב יהודה עד רכובה תניא ר"א בן יעקב אומר עד רכובה פסול למעלה מרכובה כשר איכא דאמרי עד רכובה כשר למטה מרכובה פסול ויש לתמוה על רבינו שפסק כל"ק ואפשר שהוא ז"ל מפרש דאיכא דאמרי לא קאי אדר"א בן יעקב אלא אדר"י ויש הוכחה לדבר מדנקט לישנא דאיכא דאמרי ואי אדראב"י פליגי לא הל"ל אלא וי"א והשתא אתי שפיר שפסק כראב"י שמשנתו קב ונקי. ועי"ל שפסק כל"ק משום דבשל תורה הלך אחר המחמיר. ומ"ש מי שנמרחו אשכיו וכו'. שם במשנה אין לו ביצים אין לו אלא ביצה אחת זהו מרוח אשך האמור בתורה ר' ישמעאל אומר כל שנמרחו אשכיו ר"ע אומר כל שרוח באשכיו רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כל שמראיו חשוכים ופירש"י שנמרחו אשכיו שנימוחו ביציו ופירש רבינו בפירוש המשנה שכל אלו התנאים מודין שכל אלו הם מומין לא נחלקו אלא בפי' מרוח אשך האמור בתורה ויש לתמוה על רבינו שכתב ארבעה באיברי הזרע ובפרטן אי אתה מוצא אלא שלשה ומצאתי בסמ"ג ג' מי שנימוחו מבושיו והוא הכיס של ביצים שנימוחו הביצים שלו בתוכו ד' מי שהרוח במבושיו ונפחו והוא מרוח אשך עכ"ל ונראה שכך צריך להגיה בספרי רבינו וכן מצאתי בספר מוגה. ועדיין יש לתמוה למה לא כתב שאע"פ שלא נימוחה אלא ביצה אחד הוא בעל מום כדמשמע ממה ששנינו אין לו אלא ביצה אחת ולכן נראה לי שרבינו מפרש אין לו אלא ביצה אחת היינו שנברא מתחלת ברייתו חסר ביצה אחת אבל בנימוחו אשכיו לא מפסיל עד שימוחו שתיהן וכדמשמע מלישנא דרבי ישמעאל שנמרחו אשכיו לשון רבים ולדעת רבי ישמעאל הא דכתב קרא מרוח אשך לשון יחיד פירושו שאין לו שום אשך ואין לתמוה למה השמיטו רבינו אין לו אלא ביצה אחת שכבר כתבו בפרק שקודם זה אצל מומין הפוסלים באדם ובבהמה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ח הי"ג

חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּשּׁוֹקִים - וּבְרִגְלִים וְאֵלוֹ הֵן. מִי שֶׁשּׁוֹקִיו
עָקְמוֹת עַד שֶׁמִּחְבֵּר רֶגֶל לְרֶגֶל וְאֵין אֲרֻכָּבוֹתָיו נוֹגְעוֹת זֶה
בְּזֶה. מִי שֶׁפִּיקְתּוֹ יוֹצֵאת וְהַפִּיקָה הִיא הָעֶצֶם הָעָגֹל
שֶׁלֹּמְעֵלָה מִן הָעֶקֶב מֵצֵד פָּנִים וְהוּא הוֹמָה לְפִיקָה שְׁטוֹת
בָּהּ הַנָּשִׁים. מִי שֶׁעָקְבוֹ יוֹצֵא לְאַחֲרָיו עַד שֶׁנִּמְצָא הַשּׁוֹק
כְּאֵלוֹ הוּא בְּאִמְצַע רֶגְלוֹ עוֹמֵד. מִי שֶׁפָּרְסוֹתָיו רְחִיבוֹת
כְּשֶׁל אֶזְז אֶף עַל פִּי שֶׁאֵינֶן קְלוּטוֹת כְּשֶׁל אֶזְז. מִי שֶׁפִּיקָה
יוֹצֵאת מִגּוֹדְלוֹ. מִי שֶׁיֵּשׁ בְּרִגְלוֹ אֶצְבַּע יִתְרָה אֶפְלוֹ שֵׁשׁ
וְשֵׁשׁ. וְאִם חֲתָכָה כְּשֶׁר וְהוּא שָׁלֵא יִהְיֶה בָּהּ עֶצֶם. מִי
שֶׁחָסַר אַחַת מֵאֶצְבָּעוֹת רִגְלָיו. מִי שֶׁאֶצְבָּעוֹתָיו מְרַכְּבוֹת

כ. כסף משנה: ט"ו בשוקים וכו'. משנה שם. וכתב הראב"ד המשנה אמרה פיקה יוצא מגודלו וכו'. ונראה שמ"ש רבינו מי שפיקתו יוצאת והפיקה היא העיגול שלמעלה מן העקב וכו' הוא מהא דאמרין בפרק מומין אלו תנא השופנר ואמר רבי יוחנן דהיינו שאין לו כסתות כל עיקר ומפרש דהיינו שאין לו אותה פיקה שקורין בלע"ז טודיליי"ו. ומ"ש מי שפיקתו יוצאת היינו שיצאה ואינה ודוחק. ומה שכתב מי שעקבו יוצא לאחוריו וכו'. משנה וגמרא שם (דף מ"ה): ומ"ש מי שפרסותיו רחבות כשל אווז אע"פ שאינה קלוטה כשל אווז. משנה שם פרסותיו רחבות כשל אווז ובגמרא אר"פ לא תימא דטרפא ולא סדיקא אלא כיון דטרפא אע"ג דסדיקא ופירש"י טרפא קלושה והערוך פי' טרפא רחבה ומשונה. ומ"ש מי שפיקה יוצאה מגודלו. משנה שם ופירש"י פיקה חתיכת בשר עגולה כפיקה. ומ"ש מי שיש ברגלו אצבע יתירה וכו' עד או שחתכן והפרישן כשר. נתבאר בפרק זה גבי יד: ומ"ש מי שרגלו כולה שוה וכו'. בתוספתא דבכורות פ"ה רגלו מכיש מלמעלה ומפסיע מלמטה ועוד שם אצבעותיו גדומות. ומ"ש מי שרגלו עקומה דומה למגל וכו'. בתוספתא דבכורות פ"ה פרסתו חלולה עקומה דומה למגל. ומ"ש מי שרגלו חלולה וכו'. כתבו התוספות וסמ"ג שכן פירש הערוך על מה ששנו בברייתא פרק מומין אלו תנא בעל הפיקין אמר רבי יוחנן בעל הפיקין שיש לו כסתות הרבה. ומ"ש המקיש בקרסוליו בעת שמהלך מי שמקיש בארכובותיו בעת שמהלך. משנה שם. ומ"ש מי שהוא אטר ברגל ימינו. נתבאר לעיל גבי יד:

זו על גבי זו. מי שהיו אצבעות רגליו קלוטות עד למטה
 מן הפרק. ואם היו עד הפרק או שחתכן והפרישן כשר.
 מי שרגלו כלה שנה שנמצא רחב פס אצבעותיו כרחב
 עקבו וכאלו היא חתיכה שנה. מי שרגלו עקומה דומה
 למגל שנמצא פס רגלו שיש בו האצבעות עם עקבו
 כאלו הם שני ראשי הקשת. מי שרגלו חלולה והוא
 שיהיה אמצעה גבוה מעל הארץ ונמצא כשעומד עומד
 על עקבו ועל אצבעות רגליו. המקיש בקרסליו בעת
 שמהלך. מי שמקיש בארכבותיו בעת שמהלך. מי שהוא
 אטר ברגל ימינו: